

FORENINGEN FOR SKOLTE-/ØSTSAMENE I NEIDEN

Foreningens postadresse: PB 15, Poststed Rema 1000, 9915 Kirkenes

Det kgl. kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Neiden, den 10. mars 2017

Høring – NOU 2016:18 Hjertespråket – forslag til lovverk, tiltak og ordninger for de samiske språkene

I brev av 13.12.2016 sender kommunal- og moderniseringsdepartementet på høring rapporten fra samisk språkutvalg i følgende språkformer: Norsk, nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Vi må med beklagelse konstatere at det skolte-/østsamiske språk er utelatt og vi undres derfor på om dette er gjort med hensikt.

Etter påtrykk fra Landbruks- og matdepartementet ble Foreningen for østsamene i Neiden organisert 05.08.1986 og undertegnede ble oppnevnt som talsmann. Kort tid etter ble ILO-konvensjonen for urfolkets rettigheter ratifisert av Norge, gjennom st.prp. 102 den 20. juni 1990, og den trådte i kraft 5. september 1991.

I forbindelse med en forestående registrering av Foreningen i Brønøysund, er det vedtatt å foreta en navneendring til «Foreningen for skolte-/østsamene i Neiden». Av denne grunn anmoder vi om denne endringen oppføres i departementets adresseliste vedrørende denne aktuelle sak.

Av Foreningens formålsparagraf fremgår følgende:

§ 2. Foreningens formål - Opprettholde den skolte-/østsamiske kulturen og styrke samhörigheten innenfor folkegruppen gjennom:

- a. Gjenreise Skoltespråket
- b. Verne om den ortodokse religionen
- c. Gjeninnføre rettighetene til «reindrift-/beiterett - fiskerett - jakt og høsting av bær mv» i hht. FN's Rasediskrimineringskomitè
- d. Håndheve Skoltesamiske rettigheter i hht dokumentarkivet – "Skoltesamisk arkiv» i UNESCOs Memory of the World-register

Departementet bør være vel kjent med selv å ha bidratt til en engelsk oversettelse av rapporten fra Voksenåsen 1999, se vedlegg A. Rapporten ble dessuten behørig omtalt i departementets møte den 04.04.2014 der undertegnede og en representant fra kvenene var innbudt. Møtet som ble ledet av avd.direktør Kristin Ryan med nærvær av rådgiver Cecilie Haare + 3 deltakere fra same- og minoritetspolitisk avdeling, omfattet bl. a. følgende tema:

Den språkpolitiske internasjonale sammenheng

Foreningens innspill til rapporten gjaldt "skoltespråket" og sammenlikning mellom norsk lov § 110A og den finske Skolteloven, ettersom "skoltespråket" ikke er tatt med som et "anerkjent regions- eller minoritetsspråk i Norge i hht. Språkpakten 1992". Jeg besvarte dette med følgende ord: Her er det et lovverk som omfattes av den samiske språkgruppen, men som like meget angår samtlige skoltesamer på hele Nordkalotten. Av denne grunn ble «skoltespråket» stadfestet av den finske stat på lik linje med den norske stats generelle lovverk §110A. "Skoltespråket" i Norge må derfor stilles på lik linje både med -nordsamisk/lulesamisk/sørsamisk mv. i en internasjonal språkrappport og det er avgjørende at det internasjonale lovverk blir kjent med dette forhold. - Videre må begrepet "skoltesame og østsame" beskrives for det internasjonale språkrådet slik at skolte- eller østsamene oppfattes som en folkegruppe som har en og samme kulturelle identitet. Departementet ba om at jeg utdypet dette i forhold til lovverket. Ser vi juridisk på dette, må vi ta utgangspunkt i de to lovverk – grunnlovens §110A og den finske Skolteloven. Hva skolte-/østsamene angår så er øst-/skoltesamene hjemmehørende i Skolteloven og som baserer seg på en internasjonal sammenheng. Det avgjørender er at det blir kun ett felles internasjonalt lovverk i likhet med den finske Skolteloven som ivaretar samtlige øst-/skoltesamiske interesser og rettigheter på Nordkalotten.

Av denne grunn avga Foreningen en uttalelse i eget brev den 01.08.2015 til Same-tinget v/professor Carsten Smith og til KMD v/samepolitisk avdeling i forbindelse med Grunnloven på samisk (høringsfrist 06.08.2015), se vedlegg B. Vi ber om at vår uttalelse fortsatt legges til grunn for det videre arbeid med de samiske språk.

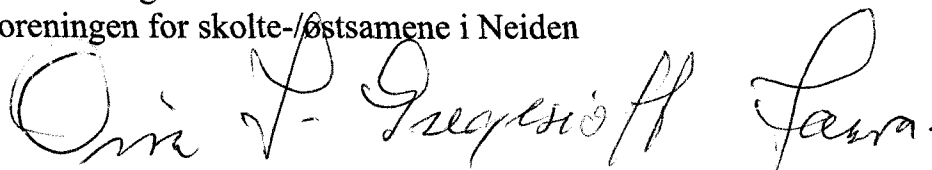
Konklusjon

Foreningen for skolte-/østsamiske forening i Neiden fremmer følgende innstilling:

1. Vi krever at skolte-/østsamisk språk aksepteres og verdsettes på lik linje med de øvrige minoritetsspråk for samer og nedfelt i det norske lovverket blant tiltak og ordninger for de samiske språkene. Dette medfører at skolte-/østsamisk defineres identisk med de øvrige samiske språk i det norske lovverk og opplæringstiltak i statlig regi. **«Dette må forstås slik at alle samiske språk skal være likeverdige med norsk, og at sør-, skolte-/østsamisk, pitesamisk, lule- og nordsamisk per i dag er likestilte, offisielle språk».**
2. Vi aksepterer ikke at Sametinget/majoritetssamene på en svært nedsettende måte omtaler det skolte-/østsamiske språk som «en dialekt i Neiden», heller ikke at det iverksettes en form for «kurs» i dette språket av utøvere som ikke kjenner vårt språk, et selvstendig språk som for øvrig er utbredt og tales blant våre slektninger som lever i våre nærområder Finland og Russland.
3. Tildeling av midler som kan styrke utøvelsen av de samiske minoritetsspråk i Norge, bør tildeles etter søknad til departementet og ikke bli utsatt for den forfordeling som kjennetegner Sametinget i økonomiske anliggender.

Med vennlig hilsen

Foreningen for skolte-/østsamene i Neiden

Oiva Johannes Gregsiöff Jarva (Ivanowitz)

Formann

VEDLEGG

Voksenåsen 1999 - rapport

Shadow report - Foreningen for Øst-samene i Neiden

The report of the Sami Rights Committee appointed on 10 October 1980 states the following: "Skolt Sami/East Sami are the indigenous population of Ser Varanger municipality", and Article 110A of the Norwegian Constitution underscores the Sami's statutory rights. Nonetheless, the Council of Europe's "language charter" of 1992, which came into force in 1998, limits the languages that are protected. The second paragraph on page 3 of the consultation draft [of Norway's report] reads as follows: "Sami (North Sami-Lule Sami-South Sami), Kven, Romanes and Romani are recognised as regional or minority languages". What about the Skolt language - does it not exist?

As is well known, the Skolt Sami belong to an indigenous population who for centuries has lived and engaged in activities in an area extending into Finland and Russia. For this reason, President Urho Kekkonen had the Finnish Government pass a law immediately after the last World War. Naturally, it was called "the Skolt Act", and parallels Article 110A of the Constitution of Norway. The purpose of this law is to protect both the language and culture of the Skolt Sami population. The Skolt/East Sami in Neiden/Norway, Finland and Russia belong to the same group and have close family relations.

Inspired by the Finnish legislation, a cooperation agreement was concluded on 17 May 1993 between representatives of the Skolt Sami in Norway, Finland and Russia, with a view to strengthening and assisting one another culturally and economically.

In 1995, however, the Barents Council denied funding for this collaboration. Funds were granted for language training, but this public funding was used for other purposes within the Barents cooperation. It has since emerged that the language funds were spent on teaching North Sami to Skolt Sami persons from Russia. Consequently, the "Skolt language" has died out almost completely in the past twenty years in Russia as well.

On 12 and 13 March 1999, a seminar on Sami policy was held at Voksenåsen under the title "Border Seminar No. 9 - Sami Policy in Norway and Sweden, 12 and 13 March 1999". The "Skolt language" was described in further detail on page 32 of a report presented at the seminar. The report stated, inter alia, "For the East and Skolt Sami, affiliation is extremely important for the preservation of their language, culture, orthodox religion, handicraft traditions and a lifestyle that is closely linked to nature."

The Skolt/East Sami have lost not only their language, but also all their rights and are now losing their religion. They have even lost their holy gravesite/inherited land in Neiden after the property was acquired by the Samediggi with funding from the Ministry of Labour. At present, there is thus a genuine reason for asking the following question: are Skolt/East Sami "dead" among the living today?

Contact information:

Foreningen for Øst-samene i Neiden, vice-president Oiva Jarva
c/o Den ortodokse kirke i Norge
St. Georgs Kirkeforening i Neiden
Tveterveien 13, N-0664 Oslo
Mobile 905 89 560
E-mail: oivajarva@gmail.com

Vedlegg (13)

FORENINGEN FOR ØST-SAMENE I NEIDEN

Email til:

- Sametinget v/professor Carsten Smith
- KDM samepolitisk avdeling
- NRK/Sapmi

GRUNNLOVEN PÅ SAMISK – HØRINGSFRIST 06.08.2015 – UTTALELSE FRA ØST-/SKOLTESAMENE

Med henvisning til professor Carsten Smits uttalelser om «Grunnlov på samisk», NRK/Sapmi den 16.07.2015, minnes vi Samerettsutvalgets innstilling på 1980-tallet. Sametingspresidenten og professor Carsten Smith uttalte da at "øst-/skoltesamene fra Sør-Varanger" var det eneste urfolk i Norge. Av den grunn må også den samiske utgaven av grunnloven skrives på "skoltesamisk/skolte-språket" og slik kunne referere seg internasjonalt til den finske "Skolte-loven". Dermed oppnås en direkte fellesnordisk sammenheng med den finske grunnlov der "Skolte-loven" - den samiske utgaven - er skrevet på skoltespråket.

Nødvendigheten av at den norske grunnlov skal skrives på det skoltesamiske språk, har en direkte sammenheng med at Sametinget og dets organ etter sin etablering, desavuerer det skoltesamiske miljø og deres bestrebelser på å kunne etablere seg i Øst-Finnmark og i Sør-Varanger i særdeleshet. Det er derfor ikke uten grunn til at dette forhold er blitt behandlet av FNs folkerettsutvalg i 2011 – og som fortsatt foreligger ubesvart av den norske regjering.

Denne komplekse partipolitiske konstruksjon med Sametinget, fylkeskommunen og de 19 kommuner i Finnmark fremstår med et autonomt forvaltningsapparat, i tillegg kommer fylkesmannen. Det partipolitiske samrøre overskygger hensynet og betydningen av samenes differensierte grupperinger, ikke minst fordi flyttsamene (majoriteten) har sine egne ansatte i sentrale organ, også i departementene og direktoratene. Konfliktene i det samiske samfunn har da heller ikke uteblitt, fordi flertallet opptrer desavuerende og uten forståelse eller hensyn til minoritetssamenes særlige forhold, f. eks. antall skoltesamer i Norge og at språket er en dialekt.

Konklusjon

Øst-/skoltesamene i Finnmark er urbefolkningen i Norge, slik at språkgrunlaget i grunnloven i Norge, må forholde seg til dette i likhet med den finske løsning for grunnloven – og at vedtaket samordnes med grunnlovens § 108. Bare slik kan skolteene fortsatt fremstå som det rettmessige urfolk i Norge – flyttsamene kan ikke etter 30 år overta en historisk kjensgjerning bare med et pennestrøk. Det må samtidig være en overordnet plikt for våre myndigheter at det oppnås løsninger som kan skape fred og forståelse mellom de ulike grupper i det samiske miljø. Grunnloven på skoltespråket kunne bli en begynnelse.

FORENINGEN FOR ØST-SAMENE I NEIDEN

Neiden den, 01.08. 2015

for Otto Borissen
formann

Orin Jarna
Nestformann